

Redovisning av förslag till ändringar i läroplanerna med anledning av *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* (prop. 2017/18:195)

U2018/04029/GV, U2018/04751/BS (delvis), U2018/04756/S

Sammanfattning

I enlighet med beslutade ändringar i skollagen (2010:800) med anledning av propositionen *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* (prop. 2017/18:195) ska Skolverket lämna förslag till ändringar i de läroplaner som berörs av lagändringarna. Innebörden i skollagsändringarna är att en elev i behov av stöd tidigt ska få stöd utformat utifrån sitt behov. Skolverket bedömer att bestämmelserna i skollagen är tydliga och att de ger huvudmän, rektorer, forskollärare, lärare och specialpedagogisk personal konkret ledning i fråga om vad de behöver för att genomföra garantin för tidiga stödinsatser på det sätt som avses i propositionen. Skolverket anser därför att ändringar i läroplanerna innebär en dubbelreglering som riskerar att skapa oklarhet.

Om förändringar i läroplanerna ändå ska göras föreslår Skolverket ett tillägg i del 1 under rubriken En likvärdig utbildning i läroplanerna för grundskolan (inklusive förskoleklass och fritidshem), specialskolan och sameskolan:

Skolan ska i förskoleklassen särskilt uppmärksamma elevers kunskapsutveckling inom språk och kommunikation samt matematiska resonemang och uttrycksformer. I lågstadiet ska skolan särskilt uppmärksamma elevers kunskapsutveckling i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

I avsnitt 2:5 Övergång och samverkan, under rubriken Läraren ska, föreslår Skolverket att en ny skrivning infogas som punkt 3 och 4:

- *vid övergång från förskoleklass till lågstadiet överföra resultat av uppföljning av extra anpassningar och särskilt stöd som getts i språk och kommunikation samt matematiska resonemang och uttrycksformer till den mottagande läraren.*
- *vid övergång från lågstadiet till mellanstadiet överföra resultat av uppföljning av extra anpassningar och särskilt stöd som getts i svenska, svenska som andraspråk och matematik till den mottagande läraren.*

Uppdraget

Av Skolverkets regleringsbrev framgår att myndigheten i enlighet med beslutade ändringar i skollagen (2010:800) med anledning av propositionen *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* (prop. 2017/18:195) ska:

- i nationella kartläggningsmaterial för förskoleklassen samt i nationella bedömningsstöd och prov för lågstadiet tydliggöra skillnaden mellan formuleringarna i 3 kap. 4 § skollagen om att det finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de där angivna kunskapskraven och formuleringen om att det kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de angivna kunskapskraven.
- lämna förslag till ändringar i de läroplaner som berörs av lagförslagen.
- revidera de material som finns för stöd och kompetensutveckling som påverkas av förslagen i propositionen samt vid behov utforma nya.

I denna regeringsredovisning berörs enbart punkt två som ska redovisas till Utbildningsdepartementet senast den 15 februari 2019. De två andra punkterna ska redovisas senast den 14 juni 2019.

Förslag till ändringar i läroplanerna

I del 1 under rubriken En likvärdig utbildning i läroplanerna för grundskolan (inklusive förskoleklass och fritidshem), specialskolan och sameskolan föreslår Skolverket ett tillägg (kursiverat):

Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. *Skolan ska i förskoleklassen särskilt uppmärksamma elevers kunskapsutveckling inom språk och kommunikation samt matematiska resonemang och uttrycksformer. I lågstadiet ska skolan särskilt uppmärksamma elevers kunskapsutveckling i svenska, svenska som andraspråk och matematik.*

I avsnitt 2:5 Övergång och samverkan, under rubriken Läraren ska, föreslår Skolverket att en ny skrivning infogas som punkt 3 och 4:

- *vid övergång från förskoleklass till lågstadiet överföra resultat av uppföljning av extra anpassningar och särskilt stöd som getts i språk och kommunikation samt matematiska resonemang och uttrycksformer till den mottagande läraren.*
- *vid övergång från lågstadiet till mellanstadiet överföra resultat av uppföljning av extra anpassningar och särskilt stöd som getts i svenska, svenska som andraspråk och matematik till den mottagande läraren.*

Övergripande om förslagen och vägvalen

Syftet med skollagsändringarna med anledning av propositionen *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* (prop. 2017/18:195) är att en elev som är i behov av

stöd tidigt ska få stöd utformat utifrån sitt behov. Kunskaper i läsning, skrivning och matematik har avgörande betydelse för elevernas fortsatta skolgång.

Den 1 juli 2019 träder förändringarna i 3 kap. skollagen med anledning av ovan nämnda proposition i kraft. Dels införs en ny rubrik Garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet, dels införs flera detaljerade bestämmelser om särskild bedömning av elever i förskoleklassen och lågstadiet. Bland annat regleras användningen av kartläggingsmaterial i förskoleklassen och bedömningsstöd i lågstadiet. Skolverkets bedömning är att de nya bestämmelserna i skollagen kommer att ge huvudmän, rektorer, förskollärare, lärare och specialpedagogisk personal den ledning de behöver för att genomföra garantin för tidiga stödinsatser på det sätt som avses i propositionen. Generellt är bestämmelserna i 3 kap. skollagen om barns och elevers utveckling mot målen tydliga och ger konkret ledning även i hur arbetet med stödinsatser ska gå till.

Skolverket anser av ovanstående skäl att ändringar i läroplanerna innebär en dubbelreglering som riskerar att skapa oklarhet.

Om en ny skrivning ändå ska infogas i läroplanerna har Skolverket funnit att den bästa placeringen är i del 1 under En likvärdig utbildning, eftersom garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet omfattar alla elever i skolan och är ett medel för att garantera likvärdigheten i skolorna över hela landet.

Skolverket har också prövat att placera tillägget i del 2 under rubriken 2.2 Kunskaper. Ett förslag till ändringar i 2.2 fanns också med i utredningen På goda grunder – en åtgärds garanti för läsning, skrivning och matematik¹. Detta gick inte regeringen vidare med i sin proposition² De övergripande målen i 2.2 är en sammanfattning av de kunskapsmål som en elev ska ha uppnått efter avslutad grundskola och specialskola. På så sätt relaterar innehållet i 2.2. även till kursplaner och kunskapskrav. Garantin omfattar också förskoleklassen. Skolverket anser att placeringen i 2.2 skulle bli otydlig eftersom förskoleklassen inte har kursplaner och kunskapskrav. Dessutom är garantin för tidiga stödinsatser inte ett mål utan en metod och ett medel för att ge alla elever möjlighet att nå kunskapsmålen och passar därför inte in i strukturen på avsnitt 2.2.

Även när det gäller det tillägg som Skolverket föreslår i avsnitt 2.5 om övergång och samverkan är myndighetens uppfattning att det kan uppfattas som en dubbelreglering. Den nya bestämmelse i skollagen (3 kap. 4 b §) som träder i kraft den 1 juli 2019: ”I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, sameskolan och specialskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs” är redan tydlig och konkret.

Eftersom de nya bestämmelserna i 3 kap. skollagen redan är tydliga bedömer Skolverket att eventuella tillägg i läroplanerna inte skulle medföra några ytterligare

¹ SOU 2016:59

² Proposition 2017/18:195 Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser

åligganden för huvudmän, rektorer eller lärare. Den korta tidsram som gavs för denna del av uppdraget har samtidigt inte medgivit att läroplansförslagen kunnat skickas på extern remiss.